

Periaatepäätös Pohjois-Karjalan maakuntakaavan 2045 käynnistämisestä

Maakuntahallitus 26.01.2026

15/03.02.00.00/2026

Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040 (kokonaismaakuntakaava) laadittiin vuosina 2015-2020. Kaava hyväksyttiin maakuntavaltuustossa syyskuussa 2020 ja se sai lainvoiman heinäkuussa 2021. Sen jälkeen maakuntakaavatyö on edennyt vaihekaavoituksena. Pohjois-Karjalan 1. vaihemaakuntakaava (turve, suot ja rakennettu kulttuuriympäristö) hyväksyttiin maakuntavaltuustossa kesäkuussa 2022 ja se sai lainvoiman elokuussa 2024. Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040, Heinäveden osa-alue hyväksyttiin puolestaan maakuntavaltuustossa joulukuussa 2023, ja se sai lainvoiman helmikuussa 2024. Uusimpana vaihemaakuntakaavana Pohjois-Karjalan 2. vaihemaakuntakaava (energia ja maisemat) hyväksyttiin maakuntavaltuustossa kesäkuussa 2025, ja se kuulutettiin valituksista huolimatta voimaan lokakuussa 2025. Kaavan valituksia koskeva proisessi on edelleen kesken.

Maakuntaliitto laati kevään 2025 aikana voimassa olevan maakuntakaavan seurantasisivuston. Seurantaan koottiin ajantasaista tietoa maakuntakaavan päämaankäyttöluokkien tämä hetken tilanteesta ja kaavan toteutuneisuudesta. Syksyn aikana maakuntakaavan ajantasaisuutta ja muutostarpeita käytiin tarkemmin läpi kunta- ja sidosryhmäkierröksellä (15 tilaisuutta). Analyysiä maakuntakaavan ajantasaisuudesta tehtiin loppuvuodesta, jonka tuloksena maakuntakaavallista käsittelyä edellyttäviä kokonaisuuksia tunnistettiin enemmänkin kokonaisuutena maakuntakaavassa kuin jossakin erityisessä teemassa.

Kansallisesti kaavoitusta koskevan alueidenkäyttölain (AKL) uudistus on loppusuoralla. Laki oli lausuntokierroksella kesä-heinäkuussa 2025, ja laki näyttää olevan etenemässä hyväksymiskäsittelyyn nyt talven 2026 aikana. Alueidenkäyttölaki tulisi uudistamaan myös maakuntakaavallista alueidenkäytön suunnittelua täydentyneine sisältövaatimuksineen sekä vähintään maakunnallista merkitystä omaavine tavoitteineen. Toisin sanoen maakuntakaavassa ei jatkossa otettaisi kantaa enää ylikunnallisiin eikä seudullisiin kysymyksiin, vaan ne jäisivät kuntien kaavoitukseen. Nämä uudistukset tukevat ajatusta nimenomaan kokonaismaakuntakaavan laatimisesta. Myös laki rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä (RYTJ) ja uudistunut digilainsäädäntö tuovat muutoksia kaavoitukseen. Maakuntakaavatietoa, kuten muutakin kaavoitustietoa, tuotetaan jatkossa kansallisessa kaavatietomallin määrittelemässä muodossa ja tieto toimitetaan kansalliseen RYHTI-järjestelmään, jossa yhteydessä myös järjestelmät ja ohjelmistot päivitetään.

Lakimuutosten lisäksi maakunnan toimintaympäristössä on tapahtunut 2020-luvulla isoja muutoksia, jotka myös edellyttävät kokonaisuutena Pohjois-Karjalan maankäytön suunnitelman uusimista ja päivittämistä ajan mukaiseksi. Toisaalta myös neljästä voimassa olevaa maakuntakaavasta yhteen maakuntakaavaan siirtyminen prosessin lopputuloksena jälleen selkeyttäisi kunnille ja muille sidosryhmille sekä yksittäisille kuntalaisille maakuntakaavan huomioon ottamista ja kokonaisuutta.

Uusi maakuntakaava eli "Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2045" tulisi siis olemaan luonteeltaan kokonaismaakuntakaava, jonka aikatahtäys olisi vasta joulukuussa hyväksytyn Pohjois-Karjalan maakuntasuunnitelman kanssa yhteneväisesti vuosi 2045. Kaavan yhteydessä myös voimassa olevat maakuntakaavat kumottaisiin prosessin lopputuloksena kokonaisuutena. Maakuntakaavan aikataulu, käsiteltävät maankäyttömuodot ja vuorovaikutus määritellään tarkemmin erikseen laadittavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman yhteydessä.

Ehdotus (MKJ)Maakuntahallitus päättää tehdä periaatepäätöksen Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2045 käynnistämiseksi.

Päätös

Lisätietoja Pasi Pitkänen, suunnittelujohtaja
etunimi.sukunimi@pohjois-karjala.fi, puh. 0400 832 572